

Menej sedenia – viac pohybu

Lucia Slobodová, Peter Jurina, Barbara Ukropcová

K vedľajším negatívnym účinkom epidémie koronavírusu patrí aj izolácia a výrazné obmedzenie / minimalizovanie pohybu. Pokiaľ trávime dlhé časové intervaly rôznymi sedavými aktivitami – či už doma (pozeranie televízie, práca či hra na počítači a pod.) alebo na pracovisku (administratíva, práca na počítači...), mali by sme v záujme svojho zdravia porozmýšľať o tom, ako to zmeniť.

Ako teda zakomponovať do svojho bežného sedavého denného režimu viac pohybu?

1. Zmena polohy pri práci

Vyskúšajme pri práci stáť.

Existuje veľa typov ergonomického nábytku, ktorý nás stimuluje zaujať pri práci náročnejšiu, ale zdravšiu pozíciu. Napríklad výškovo nastaviteľný stôl – pre prácu s počítačom v stoji – alebo vysoká ergonomická stolička bez operadla s pedálmi, na ktorej pri sedení aj bicyklujem, prípadne stepper či podobné zariadenie (ak to priestor dovoľí).

Investujme do zmeny svojho prostredia pre vlastný prospech.

2. Pohyb pri sledovaní televízie

Či už doma pozeráme film na Netflixe alebo sledujeme obľúbený sitkom, môžeme sa pritom 20 – 30 minút venovať nejakej pohybovej aktivite. Využime potenciál stacionárneho bicykla či eliptického trenažéra, postavme ho pred obrazovku, a skúsme ho využiť každý deň – alebo aspoň väčšinu dní v týždni. Tridsať minút stredne intenzívneho bicyklovania je prijateľná dávka, ktorá zvýši našu zdatnosť (ak sme sedaví), a ak z nej urobíme súčasť svojej každodennej rutiny, urobí pre naše zdravie viac ako spektrum výživových doplnkov.

3. Vytvorenie pohybových intervalov

Nastavím si budík, vytvorím pravidelnú poznámku alebo spojím jednoduchú pohybovú aktivitu s pravidelne sa opakujúcou pracovnou úlohou.

Modelová situácia: Sedím za stolom, akurát mi skončil telefonát a mám sa pustiť do ďalšej povinnosti – ale ved' nemusím hned'. Využijem situáciu a 10x za sebou sa postavím zo stoličky. Po desiatom postavení zostanem stáť a zo stoji sa snažím 10x dotknúť zeme prstami rúk pri predklonení. Nakoniec ešte po stojačky krúžim ramenami, 10 krát na jednu potom na druhú stranu. Bravó, urobil som malý krok k zdravšiemu telu. Áno, aj takáto „maličkosť“ zaváži – keď sa robí pravidelne (každých 30 až 60 minút, cviky sa samozrejme dajú rôzne obmieňať).

Zaujímavý spôsob, ako zakomponovať pohyb do sedavého dňa, je aj **výber cieľového bodu**. To funguje nasledovne: Kdekoľvek na pracovisku (alebo jeho bezprostrednom okolí) si vyberiem

cieľový bod. Napríklad okno, alebo gombík na výťahu, rám dverí, kvetinu... čokoľvek. A vždy keď mi zapípa časovač, alebo keď si spomeniem, tak vstanem, prejdem sa k danému cieľovému bodu a naspät'.

Dôležité je dodržiavať **pohybové intervaly aspoň raz za hodinu**, aby sme **prerušili stereotyp sedenia a vytvorili si zvyk pravidelne sa hýbať**.

Počas pohybových intervalov ide najmä o **prerušenie sedavej aktivity** a rozhýbanie sa. Môže to byť chôdza po schodoch, krátka prechádzka po pracovisku či doma, rozhýbanie končatín alebo aj rôzne jednoduché cviky, ku ktorým patrí:

- Predpažovanie, upažovanie, načahovanie rúk k stropu,
- Kliky o stenu, kliky o stôl, zdvíhanie nôh, zakopávanie, prekopávanie
- Drepy, sed – stoj, predklony, prešľapovanie na špičkách, výpony na špičkách
- Izometrickú vytrvalosť – krátke zotrvanie v náročnej polohe: Plank, poloha drepu (výdrž v drepe), vystretými rukami sa oprieť o stenu a držať.

O negatívach dlhodobého sedenia sa veľa diskutuje, a mnoho štúdií poukázalo na celú škálu zdravotných rizík sedavého správania, ku ktorým patrí okrem zvýšenej únavnosti a zníženia pracovného výkonu aj obezita, hromadenie „nebezpečného“ vnútrobrušného tuku, poruchy metabolizmu až vznik diabetu (cukrovky) 2. typu, pokles imunity, zvýšené riziko kardiovaskulárnych a iných chronických ochorení... a tie nevznikajú zo dňa na deň, ale sú výsledkom dlhodobej akumulácie všetkých tých hodín sedenia... bez primeranej pohybovej aktivity.

Doprajme si teda dávku pohybu, urobme to pre svoju imunitu a pre svoje zdravie.